

Retsensioon õpikule „RIIGIKAITSE“ gümnaasiumitele ja kutseõppeasutustele

Õpiku autorid: Mariliis Gross, kindralmajor Martin Herem, kaptenleitnant Peeter Ivask, Margo Klaos, Peeter Kuimet, Andrus Lehtmets, Hellar Lill, Liis Mure, Toe Nõmm, Jaanis Otsla, Ingvar Pärnamäe, Linda Raska, major Tanel Rütman, Eimar Veldre, Jonatan Vseviiov, kolonel Riho Ühtegi.

Toimetaja: Kaarel Kaas

Keeletoimetaja: Luisa Tõlkebüroo OÜ

Käesolev retsensioon õpikule „RIIGIKAITSE“ (õpiku versioon edastatud peatükkidena e-kirjas 04.07.2018, 24.07.2018 ja 17.08.2018) koosneb järgmistest osadest:

- 1) Üldiseloostus
- 2) Õpiku struktuuri iseloostus
- 3) Retsensendi ettepanekud

1) Üldiseloostus

Õpiku „RIIGIKAITSE“ kaasajastamine on retsensendi hinnangul antud ajahetkel igati vajalik. Muutmisel on valikõppeaine „Riigikaitse“ ainekava ning võrreldes õpiku eelmise versiooniga nõuab täiendavat käsitlust ning selgitust ka otseselt Eestit mõjutanud arengud geopoliitilises julgeolekusituatsioonis. Õpikus esitatud materjal on sihtrühmale eakohane ning annab võimaluse luua hulgaliselt seoseid teiste kooliprogrammis olevate õppeainetega.

2) Õpiku struktuuri iseloostus

Retsensendile saadetud õpiku versioon koosneb tiitellehest, 13st peatükist ja kahest lisast. Käsitletud materjal on jagatud peatükkideks loogiliselt ning käsitleb kõiki ainekavas sätestatud teemavaldkondi. Õpiku sisu läbitöötamine aitab kaasa ainekavas määratud õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamisele ning lähtub õppekava alusväärtustest. Retsensendi hinnangul väldib õpikus käsitletud materjal stereotüüpe, mis õhutavad soolisi, rahvuslikke, usulisi, kultuurilisi või rassilisi eelarvamusi.

Iga peatükk lõpeb kordamisküsimustega, soovitusliku lisalugemisega ja teemakohaste filmide loeteluga. Kuna kõik peatükid on koostatud erinevate autorite poolt kannatab küll mõnevõrra õpiku stiililine terviklikkus ning peatükid ei oma identset ülesehitust ja erinevad ka mahult kuid retsensendi hinnangul see otseselt õpikule püstitatud eesmärkide saavutamist ei sega.

Õpiku struktuuri osas jääb retsensendile arusaamatuks, miks on meresõjapidamine toodud välja eraldi lisana (*Lisa 1*) kuid õhu- ning maismaaoperatsioonid käsitletakse oluliselt põgusamalt ainult kolmandas peatükis (*Tänapäeva sõjalised kriisid ja relvakonfliktid*) õhk-maa lahingupidamise kontseptsiooni näitel. Kuna õpiku visualiseeriv materjal on retsensendile esitatud ainult osaliselt siis õppimisprotsessi toetavatele skeemidele, joonistele ja pildimaterjalile terviklikku hinnangut anda ei ole hetkel võimalik. Samuti ei ole hetkel õpikuga kaasas ka ühtegi e-õpiobjekti.

3) Retsensendi ettepanekud

- Õpikusse võiks lisada Eesti Vabariigi hümnid sõnad.
- Õpikus võiks sisalduda peatükk, mis annaks ülevaate riigikaitsealaagris toimuvast (põhireeglid, ohutustehnika, varustusega ümberkäimine, keskkonnakaitse, suhtlemine meediaga, käitumine sotsiaalmeedias).
- Õpikus võiks olla ühe lisana Kaitseväge üldfüüsilise testi kirjeldus ning tulemuste tabel.
- Õpik võiks kajastada elementaarseid teadmisi küberhügieenist ning turvalisest käitumisest küberruumis.
- Võiks kaaluda olulisemate terminite ja lühendite loetelu eraldi väljatoomist.

- Eraldi lisana võiks välja tuua sõjaliste üksuste nimed ja taktikalised tingmärgid (pooljagu kuni diviis), võitlejate umbkaudne arv üksuses ja sõjalised auastmed (maavägi, õhuvägi ja merevägi). Samuti võiks õpikus olla välja toodud ka teenistuskäigu püramiid koos sõjalise hariduse tasemetega ja ajalise mõõtmega. Õpikus võiks senisest rohkem kajastada erinevaid aspekte elukutse valikuks riiklikes jõustruktuurides (väljaõpe, haridus, teenistus, karjäär).
- Peatükis 11 (Relvaõpe) lk.13 on eksitav pilt. Pildil on TT granaadiheitja M-69 granaat koos viskelaenguga. Ettepanek vahetata olemasolev pilt CG laskemoona pildiga (võimalusel võiks olla erineva funktsiooniga laskemoon samal pildil).
- Õpik võiks käsitleda ka elementaarsel tasemel topograafia ja orienteerumise õppimiseks vajalikku toetavat materjali.

Järgmise etapina võiks riigikaitseõpikule täienduseks toota ainekavas püstitatud õpieesmärkide saavutamist toetavaid e-õpiobjekte ning visualiseerivat materjali klassiruumis läbiviidava õppetöö illustreerimiseks (plakatid, kaardid, postrid, mulaažid).

/ allkirjastatud digitaalselt /

Kalle Kõlli
major
Kaitseväge Ühendatud Õppeasutused
Õppeosakond
sõjaväepedagoogika ja juhtimise õppetool
sõjaväepedagoogika lektor

21.08.2018